

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3126/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Cech András ügyvéd ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet nyújtott be jogi képviselője útján, alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. november 9. napján.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2016. március 17-i dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] Az első fokon eljáró Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzésével a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtsa be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] A végzés ellen az indítványozó és védője jelentett be fellebbezést, amelyben az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. A fellebbezésben többek között arra hivatkoztak, hogy az elítélt panaszt nyújtott be, amely nem került regisztrálásra. Ezzel kapcsolatosan előadták, hogy ez a mulasztás kizárólag a büntetés-végrehajtási intézetnek felróható. Amennyiben a hivatalos nyilvántartás alapján a panasz ténye nem került rögzítésre, úgy azt a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, hogy az indítványozó panaszjogát rajta kívül álló okból nem tudta érvényesíteni, így a panasz hiánya okán a kérelem elutasítására nem kerülhetett volna sor. Mindezekre tekintettel a védő indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a végzést helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.
- [6] A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék a fellebbezést nem találta alaposnak, ezért 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú döntést. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a bíróság megkereste a Kalocsai Fegyház és Börtön Büntetés-végrehajtási Intézetet, amely tájékoztatást adott, miszerint a fogvatartott benyújtotta a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt, azonban azt 2018. február 12. napján tette, így a kártalanítási kérelem vonatkozásában nem vehető figyelembe, ugyanis annak benyújtására 2017. november 9. napján került sor. Ezzel kapcsolatosan tehát hangsúlyozta az eljáró bíróság, hogy a panasz, mint preventív jogorvoslati eszköz, kötelező előfeltétele a kártalanítási kérelem benyújtásának, amely jelen kérelem esetében tehát hiányzott. Egyebekben a Kecskeméti Törvényszék az elsőfokú végzéssel egyetértett és azt helyesnek találta.
- [7] 2. A fentieket követően fordult az indítványozó alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált jogbiztonság elvét.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság és jogbiztonság elvének sérelmével kapcsolatban kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok döntései a jogbiztonság elvének részelemét képező visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába is ütköztek. E körben kifejtette, hogy a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz intézménye 2017. január 1. napjától lépett hatályba

a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvénnyel. Az indítványozónak a panasztételi kötelezettsége és joga tehát csak ezen időpont után állt fent, így teljes kérelmének elutasítása nem lett volna lehetséges, ugyanis a panasz véleménye szerint csak a jövőre vonatkozó *pro futuro* joghatás kiváltására alkalmas, a kérelem korábbi tekintetében nem fűződhet hozzá joghatás. Az eljáró bíróságok mindezek ellenére a panasz elmulasztásához olyan jogkövetkezményeket fűztek, amelyek visszaható hatályú jogalkalmazásnak minősülnek, mert a jogszabály hatálybalépésének megelőző időszak tekintetében állítottak az indítványozóval szemben kötelezettséget.

- [9] Az indítványozó megjegyezte panaszában azt is, hogy a helyes értelmezése alapján panaszát legfeljebb 2017. január 1. napját követő időszak vonatkozásában lehetett volna elutasítania a bíróságoknak, az azt megelőző időszakot viszont érdemben kellett volna vizsgálni.
- [10] Az indítványozó szerint a végzések nem álltak összhangban sem az Alaptörvénnyel, sem a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal, amelynek értelmében a jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat egy magatartást jogellenessé.
- [11] Az indítványozó a panasz befogadhatóságának alátámasztásaként hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából többek között a 13/2015. (V. 14.) AB határozatra, a 3051/2016. (III. 22.) AB határozatra, valamint a 3314/2017 (XI. 30.) AB határozatra.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [15] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [16] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [17] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítós ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő {lásd például: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [19] 3.4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa sem a Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzésében, sem a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmány-

jogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.

- [20] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1276/2019.

